

У складу са члановима 16 и 17 Статута Друштва астронома Србије, Управни одбор Друштва астронома Србије је на својој седници одржаној 03.04.2024. године усвојио

П Р А В И Л Н И К
о такмичењима ученика средњих школа из астрономије
у организацији Друштва астронома Србије
и Министарства просвете Републике Србије

1. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1

Овим Правилником се регулишу права, обавезе и одговорност учесника у спровођењу свих нивоа такмичења ученика средњих школа из астрономије, у организацији Министарства просвете Републике Србије (у наставку: МПРС) и Друштва астронома Србије (у наставку: ДАС), као и правила по којима се спроводе такмичења.

Члан 2

У циљу остваривања принципа јавности у раду, овај Правилник ће бити истакнут на сајту ДАС како би био доступан свим учесницима у спровођењу такмичења.

2. ПРОГРАМ ТАКМИЧЕЊА

Члан 3

Програм астрономских такмичења садржи теме за све разреде и за сваки ниво такмичења. Програм такмичења садржи поред тема из редовне наставе и теме које се обрађују у додатној настави.

Члан 4

Програм астрономских такмичења предлаже Национални астрономски олимпијски комитет, (у наставку: НАОК) ДАС, најкасније до 30. септембра текуће школске године и објављује на сајту ДАС.

3. КАЛЕНДАР ТАКМИЧЕЊА

Члан 5

Нацрт календара такмичења по нивоима такмичења предлаже НАОК и објављује на сајту ДАС, најкасније до 1. октобра текуће школске године. Предлог календара такмичења је оријентационе природе.

Конечан календар такмичења за једну школску годину је онај који на предлог ДАС, усвоји и објави МПРС на свом сајту.

4. УЧЕСНИЦИ ТАКМИЧЕЊА

Члан 6

Такмичења из астрономије организују се за све ученике средњих школа.

Члан 7

Такмичења се спроводе на четири нивоа: I ниво – општинско такмичење; II ниво – окружно такмичење; III ниво – републичко такмичење; IV ниво – Међународна олимпијада из астрономије и астрофизике (МОАА).

МОАА организује Међународна астрономска унија, која даје и пропозиције тог нивоа такмичења која су објављена на сајту организатора.

Члан 8

Сви ученици средњих школа, и сви разреди се такмиче у једној категорији.

5. БРОЈ УЧЕСНИКА ТАКМИЧЕЊА

Члан 9

Одлуку о броју учесника на општинском и окружном такмичењу, у складу са просторним и другим организационим могућностима, као и на основу резултата и материјала са претходног нивоа такмичења, доноси НАОК након консултација са представницима општинских актива наставника физике.

Такмичарска комисија на окружном такмичењу може ученике који су се пласирали на Републичко такмичење изабрати само на основу резултата окружног такмичења. Минималан број поена потребан за пролазак на републичко такмичење је освојених 30% од укупног броја поена на окружном такмичењу.

Ученици који су освојили једно од прва три места на Републичком такмичењу у претходној школској години, стичу право учешћа на окружном такмичењу у текућој школској години.

Ученици који су освојили похвалу на МОАА у претходној школској години, стичу право учешћа на окружном такмичењу у текућој школској години.

Ученици који су освојили једну од медаља на МОАА у претходној школској години, стичу право учешћа на Републичком такмичењу у текућој школској години.

Члан 10

На МОАА за ученике средњих школа учествује између три и пет ученика одабраних на основу пласмана на републичком такмичењу и то најбоље пласираних ученика. Одлуку о коначном броју ученика на МОАА доноси НАОК према средствима са којима располаже за ту школску годину.

6. ОРГАНИЗАЦИЈА ТАКМИЧЕЊА

Члан 11

Сва такмичења истог нивоа почињу у исто време. Израда задатака за ученике траје 180 минута на општинском и окружном такмичењу и покрива само теорију. На Републичком такмичењу се израда задатака спроводи у 3 дисциплине: теорија, обрада и посматрања.

Такмичење се одржава током два дана, најчешће током викенда, првог дана пре подне је теорија са пет задатака. Израда задатака за теоријски део траје 240 минута. Истог дана у касним поподневним часовима спроводе се посматрања која трају 15 минута по ученику. У недељу пре подне је обрада података која траје 120 минута. Посматрачки део се може спровести и у затвореном простору: рад са звезданом картом или у планетаријуму.

Члан 12

При изради задатака дозвољена је једино употреба прибора за писање, цртање и калкулатор. Уколико републичка комисија достави таблицу са константама уз задатке онда је дозвољено и коришћење свих ствари са те таблице и она се штампа уз задатке.

Члан 13

На свим такмичењима ученици могу радити задатке под шифром. Одлуку о томе доноси одговарајућа такмичарска комисија. На републичком такмичењу задаци се раде под шифром. Дешифровање радова врши се тек након решавања приговора и одлуке такмичарске комисије о додели награда и пласману ученика за наредни ранг такмичења.

7. ОРГАНИЗАТОРИ ТАКМИЧЕЊА

Члан 14

Општинско и окружно такмичење организују активни наставника физике у сарадњи са НАОК који поставља задатке. Републичко такмичење организују НАОК ДАС у сарадњи са МПРС.

Члан 15

У организацији и спровођењу такмичења учествују Републичка комисија за такмичења из астрономије ученика средњих школа. Чланове Републичких комисија именује Управни одбор ДАС из редова истакнутих наставника основних и средњих школа, наставника и сарадника универзитета и института, као и других чланова ДАС који су афирмисани у раду са даровитим ученицима.

Члан 16

Републичка комисија припрема задатке за све нивое такмичења, непосредно учествује у организацији и спровођењу Републичких такмичења и организују рад (семинаре, зимске и летње школе, припреме за такмичења и друге активности) са даровитим ученицима.

Члан 17

У организацији општинских и окружних такмичења организаторима такмичења непосредно помажу општинске, односно окружне комисије за преглед и оцену задатака (у наставку: такмичарска комисија). Ове комисије именује актив наставника физике по окрузима.

Члан 18

Наставници физике дежурају на такмичењима и учествују у раду комисија за преглед задатака.

Члан 19

Републичка комисија одређује детаљан распоред поена по деловима задатка (кључ) на основу познатих решења задатка. У случају да је ученик задатак радио на начин који није предвиђен у решењима послатим од стране Републичке комисије, прегледач бодовање прилагођава конкретном начину решавања, о чему обавештава председника такмичарске комисије.

Члан 20

Такмичарска комисија објављује резултате прегледа радова одмах по завршеном прегледу. Сваки такмичар има право да уложи приговор на резултате прегледа у року и на начин који пропише такмичарска комисија.

Члан 21

Такмичарска комисија формира поткомисију за приговоре. Поткомисији за приговоре достављају се детаљна бодовања сваког задатка. Приликом разматрања приговора, сваки задатак прегледају најмање два члана комисије за приговоре.

Члан 22

Непосредни организатор такмичења дужан је да организаторима наредног нивоа такмичења одмах по завршетку такмичења достави резултате такмичења у електронском облику са списком свих учесника такмичења и другим релевантним подацима (презиме и име, разред, школа, број поена по задацима и збирно и име наставника). Такође, дужан је да на огласној табли школе домаћина или сајту ДАС објави прелиминарне, а потом и коначне резултате такмичења.

Члан 23

Родитељ/старатељ сваког учесника такмичења дужан је да пре првог нивоа такмичења потпише и школи организатору достави потписану Изјаву о давању сагласности за коришћење неопходних података о ученику и објављивању резултата ученика, а у складу са Законом о заштити података о личности.

Школа организатор нижег нивоа такмичења дужна је да потписане изјаве ученика, који су се пласирали на виши ниво такмичења, проследи школи организатору вишег нивоа такмичења.

Члан 24

Организатори окружних такмичења дужни су да најкасније 5 дана после одржавања такмичења Републичкој комисији доставе резултате такмичења.

У електронској форми достављају се резултати свих ученика, рангирани у опадајућем поретку, који су учествовали на окружном такмичењу.

Републичка комисија утврђује коначне резултате, као и списак учесника Републичког такмичења, најкасније 15 дана од одржавања окружног такмичења.

Члан 25

Такмичарска комисија одлучује о броју ученика који су освојили 1, 2 и 3. награду, као и похвалу на општинском и окружном такмичењу. За награде на ова два нивоа такмичења

задужен је непосредни организатор такмичења.

Награде на републичком нивоу такмичења обезбеђује ДАС и МПРС.

На Републичком такмичењу прво место припада ученику који освоји највећи број бодова. Друго и треће место припада ученицима који према даљем редоследу имају највећи број бодова. Ученици који имају исти број бодова деле одговарајуће исто место. Похвалу добија сваки учесник који не добије награду, а који уради два потпуно тачна задатка (оцењена са максималним бројем поена).

Члан 26

Наставници ученика који су остварили пласман на Републичко такмичење добијају потврду да су имали учеснике на том нивоу такмичења.

Члан 27

Управни одбор ДАС именује вође екипе МОАА.

8. ЗАДАЦИ ЗА ТАКМИЧЕЊА

Члан 28

На сваком од прва два нивоа такмичења ученици самостално решавају 5 задатака. На републичком такмичењу ученици самостално решавају по дисциплинама следећи број задатака: теорија 5 задатака, обрада 2 задатка, посматрања 1 задатак.

Члан 29

Задатке за све нивое свих такмичења саставља Републичка комисија. Задаци за прва два нивоа се достављају непосредним организаторима такмичења електронским путем на дан такмичења. Директор или заменик директора школе организатора је у обавези да достави Изјаву којом потврђује електронску адресу на коју се шаљу задаци и решења.

Решења задатака са кључем за бодовање ће бити послата такође електронским путем, након завршетка такмичења.

Члан 30

Такмичарска комисија формира трочлану поткомисију која умножава задатке и решења. Задаци се умножавају најраније један сат пре почетка такмичења.

Број задатака који се умножава треба да је у складу са бројем такмичара. Број решења који се умножава треба да је у складу са бројем чланова комисије за преглед задатака.

Након умножавања задаци се затварају и печатирају у посебним ковертама и предају се такмичарској комисији.

Задаци се отварају и деле непосредно пред почетак такмичења. Решења се отварају и деле члановима комисије за преглед задатака тек по завршетку израде задатака.

Члан 31

После сваког нивоа такмичења на сајту ДАС истичу се задаци и решења. На сајту се објављују и спискови учесника такмичења.

9. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 32

Ученик који не решава задатке самостално, користи недозвољени прибор или на други начин не поштује пропозиције такмичења, удаљује се са такмичења и дисквалификује се одлуком такмичарске комисије из даљег процеса такмичења.

Члан 33

Уколико ма ко од учесника у ланцу реализације такмичења повреди одредбе овог Правилника, може бити дисквалификован за даљи рад у организацији такмичења.

Одлуку о дисквалификацији доноси организатор такмичења уколико је повреда учињена на општинском и окружном такмичењу, односно Управни одбор ДАС, ако је повреда учињена на Републичком такмичењу.

Управни одбор ДАС именује посебну комисију која се бави приговорима на повреду процедура и других правила предвиђених овим Правилником. Та комисија се не може бавити питањима из домена Такмичарске комисије, која су дефинисана овим Правилником.

10. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 34

Измене и допуне овог Правилника доноси Управни одбор ДАС. Предлоге за измене и допуне могу подносити стручна већа наставника средњих школа, као и факултети на којима се изучава астрономија.

Члан 35

Организација такмичења из астрономије која су предмет овог Правилника, као и представљање Србије МОАА, искључиво су право ДАС.

Члан 36

Овај Правилник ступа на снагу са даном усвајања на Управном одбору ДАС. Његовом применом престају да важе сви досадашњи правилници ДАС који су регулисали ову материју.

У Београду, 03.04.2024.

председник
Друштва астронома Србије
Др Моника Јурковић